**Parlement européen** **21.11.2022**
**Bât. ALTIERO SPINELLI**
**60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60**
**B-1047 Bruxelles/Brussel**

**<u>Euroopan kansanpuolueen (EPP) Suomen delegaation kirjallinen lausunto: EU:n vaalisäädöksen uudistaminen</u>**

**Tausta:** EUT-sopimuksen 223 artiklan mukaan Euroopan parlamentti laatii esityksen tarvittavista säännöksistä jäsentensä yleisten ja välittömien vaalien toimittamiseksi. Neuvosto vahvistaa tällaiset säännökset yksimielisesti. Ne tulevat voimaan, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet ne valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Euroopan parlamentin vaaleja koskeva säädös on peräisin vuodelta 1976 (sitä muutettiin vuonna 2002 ja 2018, mutta myöhäisempi tarkistus ei ole vielä voimassa).

Parlamentin perussopimus- ja toimielinasioiden valiokunta valmisteli esityksen, jolla pyritään uudistamaan EU-vaalien järjestämistä koskevaa lainsäädäntöä. Esitys hyväksyttiin parlamentin täysistunnossa **Starsbourgissa 3. toukokuuta 2022 äänin 323 puolesta, 262 vastaan ja 48 tyhjää.**

Tekstiluonnoksessa ehdotetaan vaalijärjestelmää, jossa äänestäjät antaisivat kaksi ääntä: yhden kansalliselle meppiehdokkaalle ja toisen EU:n laajuiselle listalle, jonka perusteella valittaisiin 28 lisäpaikkaa. Ehdokaslistojen tulisi olla maantieteellisesti edustavia, ja tätä varten EU:n jäsenmaat jaettaisiin kolmeen joukkoon väkiluvun perusteella. Ehdokaslista täytettäisiin valitsemalla ehdokkaita kustakin joukosta vuorotellen. EU:n laajuisia ehdokaslistoja voisivat esittää Euroopan tason vaaliliitot, kuten kansallisten poliittisten puolueiden liitot, kansalliset valitsijayhdistykset tai eurooppalaiset poliittiset puolueet.

Vaalien ”eurooppalaistamiseksi” on ehdotettu myös seuraavaa:

- 9. toukokuuta yhteiseksi eurooppalaiseksi vaalipäiväksi
- kaikille 18 vuotta täyttäneille eurooppalaisille oikeus asettua ehdolle EU-vaaleissa
- vähintään 3,5 prosentin äänikynnys pakolliseksi yli 60 paikan vaalipiireissä
- tasavertaiset mahdollisuudet äänestää kaikille kansalaisille, myös vammaisille henkilöille, ja mahdollisuus äänestää postitse
- kansalaisille mahdollisuus äänestää komission puheenjohtajaa kärkiehdokasjärjestelmässä (*Spitzenkandidaten*) EU:n laajuisilla listoilla.

Menettelyä valvomaan perustettaisiin uusi Euroopan vaaliviranomainen.

**<u>Euroopan kansanpuolueen (EPP) Suomen delegaation kanta:</u>**

Kokoomusdelegaatio ei kannata yleiseurooppalaisia listoja tässä vaiheessa. On sinänsä kannatettavaa, että halutaan vahvistaa eurooppalaista perspektiiviä vaaleissa ja sitä, että Euroopan kansalaisilla ja puolueilla olisi paremmat mahdollisuudet ottaa kantaa EU-politiikan keskeisiin kysymyksiin.

Siitä huolimatta kokoomusdelegaatio katsoo, että tällaisilla listoilla tosiasiallisesti menestyvät suuren jäsenmaiden tunnetut edustajat.

Jotta tasapuolinen ja laaja edustus voidaan taata, on perusteltua pidättäytyä kansallisissa listoissa, samaan tapaan kuin kansallisissa eduskuntavaaleissa, joissa maa on jaettu vaalipiireihin. Mielestämme ei ole nähtävissä, miten yleiseurooppalaiset listat edistäisivät EU-keskustelun laatua tai määrää kansalaisten keskuudessa, joten tarkoitusperän toteutuminen on vähintäänkin kyseenalaista.

Valtioneuvoston ja eduskunnan olisi kuitenkin syytä vahvistaa Eurooppa-keskustelua koko toiminnassaan, ja ennen kaikkea EU-vaalien alla niin, että kansalaisille kotimaisen ja Eurooppa-politiikan välinen yhteys selkiintyy nykyistä paremmin. Kokoomusdelegaatio haluaa muistuttaa eduskuntaa, että olisi myös perusteltua harkita kansallisten eduskuntavaalien siirtämistä samaan ajankohtaan EU-vaalien kanssa, tapahtuvaksi viiden vuoden välein.

Yhtenä ehdotuksen keskeisenä tavoitteena on edellä mainitun lisäksi ns. kärkiehdokasmenettelyn vahvistaminen komission puheenjohtajan valinnassa. Kokoomusdelegaatio katsoo, että idea tavoitteessa on hyvä, mutta epäilee menettelyn näyttävän tästä huolimatta etäiseltä ja vaikeaselkoiselta äänestäjien keskuudessa.

Kokoomusdelegaatio haluaa samalla nostaa esille, että Suomessa on jo nyt varsin hyvät mahdollisuudet äänestää muualla kuin varsinaisella äänestyspaikalla. Esimerkiksi erityisiä ennakkoäänestyspaikkoja ovat kotimaassa sairaalat, vanhainkodit, hoivakodit ja palvelutalot sekä rangaistuslaitokset. Tämän lisäksi henkilö saa äänestää ennakkoon kotonaan, mikäli hänen kykynsä liikkua ja toimia on siinä määrin rajoittunut.

Kokoomusdelegaatio ei näin ollen tue ehdotusta yleiseurooppalaisesta vaalipiiristä.

Brysselissä 21.11.2022

**Sirpa Pietikäinen, Kokoomusdelegaation puheenjohtaja**

**Henna Virkkunen**

**Petri Sarvamaa**